

paa mangfoldige denne Sag ganſke uvedkommende Ting. Desuden har den ærede Formand jo gjort opmærksom paa, at der iſær fra en enkelt Taler er kommet en ganſke overordentlig lang Række Bemærkninger, ſom ſlet ikke hørte herhen. Jeg ſkal ſøge, ſaa vidt muligt, at holde mig til det, der ligger for. — Den ærede førſte Taler, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), begyndte med at gjøre opmærksom paa, at da den førſte Dagsorden kom frem her i Rthinget i den ſocialiſtiſke Sag, havde vi ikke et Ord tilovers for at beklage Beſtræbelſer, der viſe ſig omkring i vort Samfund, Beſtræbelſer, der maa antages at være farlige for den offentlige Orden og farlige for Samfundet. Det havde været naturligt, mente han, om man ved denne Leilighed havde udtalt en Beklagelſe over Eligt. Det var en ſtærk Indvending, han havde imod os, at noget Eligt ikke var kommet frem. Det ærede Medlem maatte dog ſige ſig ſelv, at dette hørte ikke herhen. Det vilde have været ganſke uforſvarligt, om vi vilde have bragt Spørgsmaalet frem i en Debat, hvor det ikke hørte hen. Vi havde en Debat om, hvorvidt en eller anden Handling kunde anses for et Grundlovsbrud, men vi havde ſlet ikke Andet at forhandle, og det ærede Medlem vilde, hvis Sagen ſtod anderledes, og hvis Nogen af os havde gjort, hvad han nu mener at ſævne, viſtnok have været den Førſte til at beklage, at vi vilde udtale os om Ting, ſom endnu ſtode for Retten og ikke vare afgjorte. Jeg vilde anſe det for den ſtørſte Feil, om vi havde gjort det; men det kunde jo paſſe for det ærede Medlem, han ſit da en Anſe mere imod os ved denne Leilighed. Saa kom han til Penſionsloven. Det ærede Medlem er ſtærk i Paaſtand, men den Paaſtand, hvorpaa han egentlig byggede ſin Indvending, var, at det blev anſet ſom en Forudsætning, da vi vedtog Lønningslovene, at Penſionsloven ſkulde ſtaa uforandret. Dette maa jeg paa det Beſtentefte modſige. Det kan være, at det ærede Medlem og andre Medlemmer i deres ſtille Sind gif ud fra denne Forudsætning, men jeg kan forſikre ham om, at vi andre ikke gif ud fra den. Han er aldeles uberettiget til at ſige, at det var en almindelig Forudsætning, at Penſionsloven ſkulde ſtaa uforandret. Der brifter alſaa det Væſentlige. Jeg hørte ikke, at hvad det ærede Medlem ellers ſagde, betydede Stort, men netop det, hvorpaa hele hans Belysning af Sagen om Penſionsloven ſkulde hvile, brifter, hele Grundlaget forsvinder. Det ærede Medlem kom dernæſt til at tale om Fæſteſagen, og der lagde han en Paaſtand i min Mund, ſom er fuldſtændig uberettiget. Han kom til at roſe mig for, at jeg ſkulde finde Grunde, ſom kunde gaa imod, hvad Andre finde at være rigtigt. Han mente, at jeg ſkulde have ſagt, at kun en ringe Del af det Fæſtegods, ſom gif ud for at blive Giendom, ſkulde være kommen til Fæſterne. Dette kunde det ikke falde mig ind at ſige. Det ærede

Medlem havde den Godhed at lægge mig diſe Ord i Munden uden mindſte Berettigelſe. Jeg ſagde netop, at det burde oplyſes, hvormeget der var gaaet over til Godſeierne, og jeg bad Indenrigsminiſteren om at ſkaſſe Oplyſning herom; men ſaa ubekjendt er jeg ikke med Liſtanden her i Landet, at jeg ſkulde tro, at den Del, der er gaaet over til Fæſtebønderne, ſkulde være mindre, tværtimod. Saa kom det ærede Medlem til at tale om det Uderettigede i at ſige, at Sunigrundloven er Folkets moralſke Ret. Der ſætter jeg min Paaſtand beſtemt mod hans, den er det danſke Folks moralſke Ret; jeg gjør ikke det fjernſte Forſøg paa at negte den nu beſtaaende Grundlovs fulde Ret, — her er jo ikke Tale om den juridiſke eller politiſke Ret, — men den Maade, paa hvilken vi kom af med Sunigrundloven, uden at Kongen vilde det, eller Folket vilde det, berettigede mig til at ſige, at Sunigrundloven er Folkets moralſke Ret.

Formanden: Jeg har overfor det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) paataalt det Uderettigede i at fremdrage dette Spørgsmaal under denne Sags Behandling, og jeg maa gjøre det Samme ligeoverfor det ærede Medlem.

J. A. Gaunſen: Lør jeg ſpørge, hvilket Udtryk der er det uderettigede?

Formanden: Dette Omme angaaende Gjendindførelſen af den forhenværende Grundlov af 5te Juni 1849.

J. A. Gaunſen: Saa talte det ærede Medlem om Kirkelovene. Der ſagde han, at det var den nuværende Miniſter, der førſt havde indbragt dem i Lovsform; men han var ikke den Førſte, Monrad var den Førſte, og vi have forhandlet baade i Landſthinget og Folkethinget med Monrad om Lovforſlag om denne Sag. Der har alſaa det ærede Medlems Samfund ſlaaet ham feil. Han talte derpaa om Vallø og Bømmetofte og Dagsordenen derom, i hvilken han mente, at man ſkulde have taget ganſke anderledes fat. Det ærede Medlem vil vide, at Juſitiſtminiſteren ikke alene erklærede, at han ikke kunde gaa ind paa nogenſomhelſt Fremme af en anden Beſtyrelſeſmaade eller en anden Myndighed end Administrationen til den fremtidige Udvikling eller Forandring af diſe Stifter; men erklærede ſluttelig, at medens hans Forgjænger her havde givet Tilſagn om, at han ikke vilde foreſlaa Hans Majestæt at gjøre nogen videre Udvikelſe af diſe Stifters Virksomhed, før den parlamentariſke Kommiſſion var færdig, vilde han, nu da Kommiſſionen er færdig, foreſlaa Hans Majestæt at gaa videre i ſamme Retning ſom tidligere. Dette var ikke alene en Negtelſe af paa nogen Maade at gjøre